

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Széchenyi-terem, a hidkaputól kimenet balra a 26. sz. alatti ház emeletében.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr., a minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj. Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstem és Vogliernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyitlertér: cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Kolozsvár, augusztus 20. 1867.

A mint már lapjainkból is jól tudja az olvasó-közönség, a székelyek segélyezésének kérdése — mely által a kivándorlás gátoltatnék — folyvást élelken foglalkodtatta Pesten is az oda összegyűlt székely képviselőket.

Több vélemény merült fel gyűlésezeinken aziránt, minő módon lehetne mindekelőbb a pauperismust gátolni; részéről mindig azon állítás mellett voltam, hogy mindazon módon, mely külön-külön projectáltatott, u. m. hitelbankok, realiskolák, gyárak létesítése, ki- és széttelepítés által sat.; de mind-ezen módok közt legelső kérdés, hogy pénz-alap legyen, melyből valamit kezdeményezni lehessen.

Az én véleményem szerint real- és ipartanodák, gyárak sat. a jövőnek hoznak segédelmet, az éppen jelen levő pauperismus fősegítségét kettőben látom: u. m. ha a kis-birtokú nem olesó kölesönhez juthat, a birtoktalanabb rész pedig törlesztéssel birtokot szerezhet. Ez utóbbi czélt telepítés által érhetni el, még pedig a székelyföld közelében.

Ezen eszme mellett elejétől fogva kiválság buzogtam; de ennek elérésére lényeges tőke szükségeltetnék, legalább is pár millió forint, a mely az ország generosus adakozásából is kedvező körülmények között könnyen kitelhetnék. Most midőn nagy uradalmak jutnak kőtyavetjére s potom áron árvereztetnek, egy pár millió forintot oly birtokösszeget lehetne Erdélyben is megvásárolni, melyre több ezer székely családot lehetne kitelepíteni, a mi ugy az egyes vidékek munkaerejének emelése, mint a közadók fokozása, valamint nemzeti erőnk szilárdítása szempontjából egyaránt igen fontos volna.

Ezen egyszerűbb közadakozásra azonban most nincsen kilátás, midőn a nemzetet a honvédegyezmény vette igénybe s áldozatkészsége e szintén igen nemes eszme körül van összpontosítva, egy oly magaslatos példadadás folytán, mely mostanság a közadakozásra nézve irányadóvá vált.

Belátjuk tehát, hogy ámbár Kralovánszky nemes példáját már kezdték követni, sőt Maros-Vásárhely szép példával ment elő a testületek s hatóságok adakozásának eszméje által is; de most hirtelen a kívánt tökélet ki-teremtini nem lehet, ez rendre fog csak előállni.

Ezen körülmények közt vékony reményünk lehetett, hogy társadalmi uton valami lényeges eredményt lehetne kivívni ezen igen fontos nemzeti kérdésünkben, s ugy irodalmi, mint testületi munkásságunk főbb hatása csak a jövőnek előkészítése lehetett ezen kérdés folytonos evidentiában tartása által.

Igen gyakran azonban egy közbejött körülmény s egy helyes eszme lényeges előrelökést ad valamely ügynek, s egy körülmény, s egy eszme merült föl, a mely, ha illetékes helyen fölkaroltatnék, ezen kérdésnek szintén lényeges fordulatot adna.

A körülmény figyelembe vétele s az abból fölmerült eszme nem az enyém, hazánk egyik köztisztelői államférfia, ki az ország legfőbb hivatalait viselte s ugy az ország viszonyait, mint a kormány hatáskörét hossz-asz szolgálat gyakorlása által alaposan ismeri; e köztisztelőben álló férfiú közölte velünk e tárgybani alap gondolatát, melyet részéről épp oly gyakorlatinak, mint kivihtőnek, s a czél érdekében felette fontosnak és üdvösnek ítéltek.

A mint általában tudva van, a revindicált havasok fölött folyt követelés évek előtt megnyeritvén, nagy birtokösszegek szállanak egyes birtokosokra. E havasok impopularitá-lanok lévén, a birtokosoknak nem sokat fog-nak jövedelmezni, s így jutányos áron meg-szereshetők lesznek. E havasokat élénk pa-takok futják kereszttül, foltonkint jól termő legelők terülnek el rajtuk, s fatermésük ipa-rós és munkás népnek szép jövedelmet, tür-hető életmódot nyújthat. A folyó, legelő és a, melyet a székely szeret és munkássága s szorgalma által felhasználni tud. Igen zélszerű volna tehát, ha a kormány birtokosoktól ezen havasokat meg-sárolná, mely legfeljebb m. e. más-milliónyi összegbe kerülne. Fel-

osztva azt, külön községekre a telepedni ki-vánó legkisebb birtokú s illetőleg birtokta-lan székelység közt kiosztáná, oly móddal, hogy ezen birtok a telepítés éven kezdve 10 évig adóment legyen; a kormány által bele-fektetett összeget pedig kamataival együtt a kitelepülő nép 20—25 év alatt törlesztve fi-zetné vissza az országnak. Az ország ezál-tal tetemes adóalapot nyerne azon terület-ben, a mit most nem bír; az előlegezett pénz pedig kárba nem veszne, mert azt a kitele-pedtek mérsékelt kamatjával együtt vissza-fordítanák.

Ez azon eszme, a melyet épp oly gy-a-korlatinak, mint életrevalónak hiszek, s a mi által a székely pauperismuson azonnal lénye-gesen lehetne segíteni.

Ha a kormány ezen igen fontos in-ditványt figyelemre méltatná, véleményem sze-rint első teendője volna a földmívelési mi-niszterium kebeléből a gazdasági, valamint a bányászati osztályokból egy-egy szakértő tanácsost vagy titkárt, a közlekedési miniszte-rium kebeléből hasonlóan egy mérnöki capaci-tást kiküldeni, kik a revindicált havasokat kö-rülményesen megvizsgálják, mennyiben lehetne azt a telepítésre és a gazdasági, műipari s lehetőleg bányászati feladatokra hasznosítani. Területök nagyságához s földirati fekvésök-hez képpent hány községet lehetne azokon kitelepítés által megalapítani, s hol lehetné-nek az ily községeknek némi központi helyei, illetőleg piacai? Meg kellene vizsgálni a mivelhető földekre magassági fekvését, va-lamint talaját, melyből mely lehetne határozni, ha valami élelmi terményekre hasznositha-tók-e, vagy egyedül legelőül használhatók? Megvizsgálják, ha a nagyobb mennyiségű fa átszállítható-e tengelyen, vagy patakok csa-tornázása által alkalmas piacokra, vagy azt csak eszközökké kidolgozása, vagy hamuszir-főzés, szénégetés sat. által hasznosíthatni, avagy talán patak és fa s közlekedési vo-nalba hozható piacok által valamely sikeres gyárüzlet létesíthető ottan? Egy szóval a ki-küldött szakemberek feladata volna tanulm-nyozni azon helyiségek mindazon viszonyait, melyek az emberi munka és szorgalom tár-gyául szolgálván alkalmasnak tüntetnék föl azon helyiségeket a betelepítés által ugy a királyság, mint az egyesek érdekében hasz-nosítani, s tanulmányaik és mérnöki felvéte-lek alapján terjesztésének a miniszterium elé tüzetes tervet, melynek alapján a további lé-péseket a birtok megszerzésére s a kitelepi-tés eszközzésére nézve a miniszterium foga-natba vehesse.

A kitelepítés könnyítése végett szüksé-ges volna, hogy a betelepített birtokok után tíz évig adómentesség biztosíttassék, az ál-talános vételárból pedig az egyesekre eső összegnek, az első évben csak 5 százalékos kamatja vétessék igénybe, a tőke törleszté-sére folyandó évi járulékok fizetése csak az első tíz év teltével venné kezdetét, mialatt a kitelepülők kellőleg építkeztek, s gazdaságo-kat megkezdheték.

Egy kitelepülő családnak ötvenöt száz holdig lehetne birtokot osztani ki, a lehető-leg figyelve arra, hogy a külön községi cso-portozatokban egy hitfelekezetű nép osztas-sék be templom és iskolák fenntartása végett.

Minden községben egy 150—200 hold-nyira menő birtok lenne kiszakítandó a bir-toktalan felsőbb iskolákat végzett oly széke-lyek részére, kik készek ottan venni állandó lakást, s irányt adni a kitelepülő nép ugy erkölcsi, miveltégi, mint anyagi törekvéseinek.

A lelkészek, iskolatanítók részére szin-tén illő részlet szakíttatnék ki, melynek ter-hét vagy maga az állam hordozná, vagy pe-dig az azokra eső díj az egyesek töketarto-zásai közé osztatná be.

Igen természetesen számításaim csak hozzávetők, s kérem csak is föltételes szá-moknak tekinteni, miután a helyiség haszno-síthatásához képpent a kiküldendő helyvizs-gáló bizottság nyújthatna arra nézve alapos felvilágosítást s adhatna irányadó véleményt, hogy egy népies sorsu család eltartására — a föld s terményei felhasználhatóságához kép-pest — mekkora birtokösszeg szolgálhatna kellő alapol, s mi lehetne a minimum, mi a maximum, melyhez a kitelepülni óhajtok hozzá szólhatának, s a mennyihez igényt tarthat-nának.

Felmerülvén ezen életrevaló eszme, nem késztetem azt a nyilvánosság terén megpen-díteni. A revindicált havasok Radnán kezdve Hátszegvidékig futván körül a határszéleket, s legnagyobb részt oly ponton, merre a szé-kely kivándorlás gravitál, a mellett, hogy itt oly birtokösszeg aránylag csekély áron sze-rezhető meg, hová m. e. száz községet le-hetne telepíteni, az ország adójának lényeges fokozása mellett határszéleink véderősítésé-nek ügye is nagyot nyerne. Vagy 30,000 kitelepülő erős védvonalt huzna határainkon. Ajánlom a közfigyelembe ez életrevaló esz-mét, s még fogok szintén hozzászólni.

Dózsa D.

Kossuth nyilatkozata

a jászladányi kerület választóíhoz.

A baloldali lapok közreadták e nyilat-kozványt, melyből következtetni lehet, hogy Kossuth a váci választást nem fogadandja el.

Ő az 1849-ben kimondott függetlenség get védi, s ez igen természetes, miután azon politikának vezére volt s a függetlenséget ő proclamálta. Azonban az ország a dinastiá-val kibékült s a practica sanctio törvényes álláspontjára állott. Igy proclamálta egykor Rákóczi az ország függetlenségét; de a szath-mári béke által a nemzet a legitim álláspont-ra visszatért, s Rákóczi bujdosótársai is vissza-tertek az országba, hol elkobzott vagyonaik visszaadattak, s nemsokára igen sokan kö-zülők, mint országgyűlési képviselők aláírták a practica sanctio-t. Kossuth neve is min-dig tiszteletben álland a nemzet előtt, mint a Rákóczié; de történelmünk a legitimitás vert útjára tért vissza, mint akkor. A mint Kossuth e nyilatkozványból kitűnik, ő is a nemzetet csak saját erejével biztatja függet-lenségének kivívására nézve; Klapka 20,000 ember élén kísérté meg ezt tavaly, s im a prágai béke minden reményeket du-gába döntötte. A hatalmas játszanak a for-radalommal, egy nemzetnek legszilárdabb alapja a historiai jog, az örökölt alkotmány.

Itt közöljük Kossuth nyilatkozatát a mint következnek:

Kedves hazámiai!

Vettem szivesen megkereső levelüket, mely által tudósítani méltóztatnak, hogy kerülettöknek, becses emlékeztető barátom Illésy János balálával megüritült országgyűlési képviselével engem kíván-nak megírtatni, ha megválasztásom esetére a képviselői állást elfogadni ajánlkozom.

Igaz érzéssel köszönöm önöknek megemléke-zésüket s megtisztelő bizalmukat.

Különösen köszönöm azon vigasztalatos nyi-latkozatukat, hogy ez ajánlatukkal a nép változ-hatlan szeretetének zálogát kívánják igénytelen személyem iránt felmutatni.

A rám özlött sok keserves csapás elfá-sított minden öröm iránt; de önök e becses nyilat-kozata mégis jól esett bánatos keblemnek, mert megerősített a megnyugtató öntudatban, hogy jó volt az irány, s helyesek voltak az elvek, melye-keket hazám szolgálatában követtem, miután az idők és viszonyok minden változatai daczára fentartot-ták számomra a romlatlan magyar nép bizalmát s jó indulatát.

Lelkem mélyből köszönöm önöknek e meg-nyugtató, ez elégtételt.

De midőn balámat fejezném ki a jó aka-ratért, egyszersmind kötelesnek érzem magam ha-tározottan kijelenteni: hogy politikai elveim, me-lyekhez lelkiismeretes meggyőződéssel ragaszkod-m, hazánk jelen helyzetében a felajánlott kép-viselői állást elfogadnom nem engedik.

Felszólítanak önök: vessek fátyolt a mul-takra, s győzzem le a multak keserűségéből meri-tett fájdalmat.

Fátyolt vetni a személyes bántalmakra lehet, sőt midőn azt a haza érdeke kívánja, kötelesség is. De a komoly meggyőződéssel vallott elvekre fátyolt vetni, nem szabad, legkevésbé akkor, mi-dőn minden, a mi történik, megannyi tanúság, hogy ezen elveken kívül nincsen és nem lehet útve a hazának.

Nem is hihetem, hogy önök maguk is jóvá ne hagynák elhatározásomat, ha fontolóra veszik, hogy minő téren áll most hazánkban egy ország-gyűlési képviselő, és mik azon elvek, melyeket én (ha szabad ugy mondanom) személyesítek:

Mert engem nem ugyan saját érdekem, ha-nem a körülmények s a nép bizalma azon kivéte-

les helyzetbe tettek, hogy szerény nevem hazánk függetlenségének zászlójával azonosítva lenne.

Es én nemzetünket e függetlenségre jogosi-tottnak is tudom, képesnek is ismerem.

Sőt számba véve az európai conjuncturákat, melyeknek ismeretében nem vagyok egészen járát-lan, arról is meg vagyok győződve, hogy ha nem-zetünk rendületlenül ragaszkodik az álladalmi függetlenséghez, nemzeti létünk semmi szétbomlasz-tással, állami consistentiánk semmi kül megtáma-dással, országunk földterületi épsége semmi esor-bitással nem volna, s nem lehetne az európai com-plexiók folytán fenyegetve, sőt az európai állam-rendszer normális megfektetésében, a világsszabad-ság történelmi rendű kifejlődésében, s a valódi (nem a csal) béke megszilárdulásában, a független Magyarország nem csekély súlyú tényezőzt képez-ne; ellenben ha nemzetünk az osztrák birodalom-mal összeolvad, s magát a bécsi udvar nagyhatalmi állásának végzemes politikájával azonosítja, oly hatalmas érdekeket zúdít fel maga ellen, s oly vi-hart von magára, hogy hazánk belülről szétbom-lással, kívülről szétdarabolással vagy végenyészet-tel lesz fenyegetve.

Az én vezérelvem tehát az: hogy hazánk állami függetlenségét s nemzeti önállását feladni vagy annak megcsontításába beleegyezni; nem csak nem kell, de nem is szabad semmi körülmé-nyek közt, semmi nyomás miatt, semmi feltétel alatt, semmi áron.

Látják önök, tisztelt honfitársaim! hogy én ezen elvvel, nem csak az elidegeníthetlen jogunk, hanem a nemzeti létfeltartás, természetessé ösztö-nök, s kötelességének is terén állok.

Nincs ezen vezérelvem semmi tulbizakodás, semmi nyugtalankodási viselkedés. Életfeltétele fa-junknak; — nemzet vagyunk, s jogunk is, erőnk is van, hogy ne engedjük magunkat tartománynyá süllyesztetni, Jogunk is, erőnk is van, hogy önczél legyünk, s nem idegen czélokra eszköze.

Nem is oly elv, melyet csak mi állítottunk volna föl 1848—49-ben; mi csak védjük azt tör-vénnyel előbb, fegyverrel utóbb, midőn fegyverrel lön megtámadva. Az elv oly régi, mint a magyar név Európában. Alapelve az a magyar államjog-nak. Öseinknek ezredéves szent hagyománya, a jö-vendő nemzedékeknek elidegeníthetlen öröksége, melyhez ragaszkodni elengedhetetlen kötelesség, mint öseink ragaszkodtak rendületlenül.

Mert csak ismert dolgot említek, midőn em-lékeztetem önöket, hogy bármí viszontagságokon ment is keresztül nemzetünk, bármí változatokat fogadtak is el öseink a királyi szék betöltése kö-rül, bármiként módosították is időnként a kor-mányzati rendszert s az intézményeket, de az ál-lami függetlenségéből, a nemzeti önállásból soha egy hajszálnyit sem adták fel.

Csak ismert dolgot mondok, midőn emléke-ztetem önöket, hogy bár a törekvés, hazánkat a most osztrák birodalomnak nevezett államesoportoz-zattal egy egységes, felső állam kormányzatban összeolvasztani, egykoru a Habsburgház uralkodá-sával: öseink e törekvésnek soha meg nem bódol-tak. Védtek ellene hazánkat, majd szenvedőleges ellentállással, majd fegyverrel, a mint lehetett; türtek, szenvedtek; de legyőzhetlen ruganyossággal türtek és szenvedtek elnyomatást, midőn ellent nem állhattak; de hazánk függetlenségét soha fel nem adták, az osztrák tartományokkal egy állam-testü-ltbe összeolvadást soha alá nem írtak; soha!

Elannyira nem, hogy 67 évvel azon trónörö-skösdési kötés után, melyet practica sanctionak hallok (hamisan) neveztetni, s melyből a bécsi ud-var s az osztrák tartományok iránt, oly kötelessé-geket látok most kierőszakoltatni, a minőkről apáink nem is álmodtak; kötelességeket, melyeket több mint öt negyed század történelme kiáltólag megzafol, s az 1848. szeptemberi osztrák minisz-terialis emlékirat előtt maga a bécsi udvar sem mert soha felállítani, mondom, 67 évvel ama végzemes kötés után beírták öseink az 1790-ki 10-dik alap-törvénybe, hogy ámbár egy a fejedelem Magyar-d országon s az osztrák örökös tartományokban, mindazáltal Magyarország semmi más országnak vagy nemzetnek nem kötelezett, szabadon álló, és egész kormányzati rendszerében függet-len ország.

Ez alaptörvény gyakorlati érvényét vettük mi körül biztosítékkal az 1848-ki törvényekben.

Ezen törvények hazánknak nem csak bel-igazgatási önállást biztosították, a mi bár fontos, de még sem minden, mert ezzel oly tartományok, sőt gyarmatok is bírhatnak s bírnak, melyek állami egyéniségre igényt nem tarthatnak; ezen törvények

a beligazgatáson kívül az összes állam kormányzatot, a pénz- és hadügyet is világosan beleértve, önállóan, függetlenül és minden idegen avatkozástól mentve rendelkez, s a királynak nem adtak hatalmat sem a magyar hadseregnek az országon kívül alkalmazása körül, sem akármely más hadügyekben, sem az egész pénzügyben, sem általában az államkormányzat akármely ágában is, a végrehajtó hatalmat másképp, mint kirekesztőleg a független magyar minisztérium által gyakorolni.

Midőn ezeket saját álláspontom jelzése végett felemlitem, tudom, hogy önöknek, kedves honfitársaim, újat nem mondok, de még sem teszek haszontalan dolgot, midőn elmondom; valamint az amerikai nagy köztársaságban, a függetlenségi nyilatkozatot tanítják minden falusi iskolában, hirdetik minden egyházi szószékről, proclamálják adott alkalmakkor minden piacon, bár azt minden gyermek könyv nélkül tudja: úgy kívánám én, hogy hazánk alapjogai uton utfélen ismét és ismét hirdessenek, miszerint azoknak ismerete vérebe menjen át az egész népeknek. — Ekkor nem esném kétségbe a jövőre felett.

Cak még annyit adok e fejezethez, hogy én tagja s az országgyűlés előtt szívvője voltam azon független felelős magyar minisztériumnak, mely a bécsi udvarnak határozottan kijelentette, hogy az összes nemzettel egyetemben változhatatlanul el van tőkélve, az ország ezen jogából, önállóságából, függetlenségéből egy hajszálnyit sem engedni. — És a nemzet megmutatta 48—49-ben, hogy e nyilatkozattal a nemzet akaratának valánk tolmácsai.

En elveimmel e téren állok. Nekem hazánk függetlensége polgári hitvallásom Istensége.

Az Isten nem halt meg, bár ha oltára körül a hívek meggyérültek is. Az ármítások köde szétoszlik, a családokból kiábrándulnak. És a hívek sorai újból megtömörülnek az oltár körül.

Es minő ténnyel kellene állanom, ha önök felhívásának engedve a képviselői állást elfogadnám?

A jelen országgyűlés által elhatározott, hogy a magyar hadsereg kiegészítő rész gyanánt legyen beolvasztva az egységes birodalmi hadseregbe, s így annak az országon kívül alkalmazása s a magyar felelős minisztérium hatósága, sőt ellenőrsége alól is elvonatott.

A hadügy, a külügy, s a szorosan az ország beligazgatásához nem tartozó pénzügy tekintetében hazánk már nemcsak hatalomtényileg, hanem törvényileg az osztrák birodalmi minisztériumnak alávetett, mely sem nem magyar, sem a magyar országgyűlésnek nem felelős.

A legfőbb államköltségek megállapításának s megadásának joga, melyet minden idegen beavatkozástól menten kellene gyakorolnunk, az országgyűlésről közös birodalmi delegációkra lön átruházva.

Tehát a hadügy, külügy s legnagyobb részben a pénzügy és ezekkel a háború, béke, szövetségek, nemzetközi szerződések és általában az állam kormányzat mind azon magas attributumai tekintetében, melyek egy országot státussá, egy népet nemzetté tesznek, — hazánk állami personalitása eltöröltetett, s Magyarország részint alávetett a birodalmi minisztériumnak, részint az osztrák birodalommal politikailag egy állammá összeforrasztatott.

Mindezek folytán az államkormányzati hatóságok kivételével, tehát teljességgel nem független, s parlamentarizmus elnevezésre alig is érdemes magyar minisztérium számára, csak is a tartományi beligazgatás van fentartva, de ama roppant jogfeladások logikájánál fogva, még ez is nem azon szabadsággal, melynek körét s irányát kirekesztőleg hazánk saját érdekeinek kellene megszabni, hanem csak annyiban, a mennyiben a közügyek birodalmi politikája megengedi.

Es mintha mindezen rettenetes áldozatok, megannyi nyeresemények, megannyi jótétemények volnának, melyeket drága pénzen is méltó megvenni, az országgyűlés elhatározta azt is, hogy szegény hazánknak anyagilag már is tönkre tett lakossága a bécsi kormánynak négyezer millió ezüst (tízezer millió váltó) forintot megközelítő, minket semmi méltányossággal nem illethető adósságaiban osztozni fog.

Mindez már el van végezve, mindez már törvény. A koronázás is ezen alapon hajtattott végre, s azon tünemény, mely közel kilencz századon át a nemzet jogai szentesítését képezte, 1867-ben az önkény feláldozott nemzeti jogok sirját tetőző be.

A dolgok tehát már annyira vannak vize, hogy a képviselők számára alig maradt fel békés uton egyéb teendő, mint megállapítani a hányadot, mely szerint hazánk vérgigéző népe a béke idején is közel háromszáz millió ezüst (hatszáz ötven millió váltó) forint évi közös költségek terheit viselni fogja; természetesen a földterhmentesítési tartozáson s az ország közigazgatási költségein kívül. — A kilátás iktóztos!

Igaz ugyan, hogy ha az országgyűlés többesége nem adná magát át az árnak, mely Bécs felé sodor, az országgyűlési képviselők még ezen helyzetben is tehetnének jó szerencsétlen hazánkkal, még e boldogtalan közönségi dologban is.

Ne fogadjanak el semmi áron nagyobb hányadot, mint a mennyit néptünk megbir, romlása nélkül, és a nélkül, hogy az anyagi jólét és szellemi emelkedés eszközölhetése képtelenné tétessék.

Tartsák szemük előtt, hogy mielőtt a teher hányadát megállapítanak, joguk is, kötelességük is megvizsgálni, annak a tehernek, mind mennyiségét, mind minőségét. Ha egyszer a hányad megleszen állapítva, késő lesz minden bánat. Az országgyűlés nem szólhatand többé a költségvetéshez; fájdalom, lemondott róla. Ez az utolsó alkalom, né szalaszszák el! Tehát mielőtt a legkisebb hányadot is elfogadják, rostálják meg gondosan azokat a borzasztó státusadosságokat, nehogy míg például az osztrák birodalom népei nem osztoznak a magyar földterhmentesítési fizetésben, hazánk lakosai oly adósságokkal is terheltesse, melyek kirekesztőleg Bécsnek vagy Finne rovására Tricsztnak vagy akármely más idegen városnak vagy tartománynak javára fordítottak, talán hazánk érdekeinek egyenes sérelmével is. Vizsgálják meg szorosan azt a közönségi költségvetést; tegyék elengedhetlen feltevést, hogy oly politika követessék, mely nemzétünket a német ügyek, vagy terjeszkedési vágyak miatt háborúba nem keveri. Ne érjék be pusztá igérettel, követekkel; követeljenek garanciákat, s e garanciákat keressék az állandó hadsereg leszállításában, s helyébe oly honvédelmi rendszer behozatalában, mely az egész népet képesítvén a honvédelmére, az államadat megátadások ellen biztosítja, de a hatalom ambíciójának háborúkra ingerl nem szolgál, s egyszersmind a roppant állandó hadsereg ruinusos költségeitől a népet megkíméli. — Bizzék a hatalom a népből, ha akarja, hogy a nép bizzék benne. Mindezt tehetik a képviselők és gondolat lehetnek, hogy a közös kereskedelmi rendszer megállapításában hazánk idegen érdekeknek alá ne rendeltesse, vagy az ipar-papírokkal nyereszkedő speculansoknak áldozatul ne essék stb.

Ajánlom is önöknek, kedves honfitársaim! hogy a nekem kínált, de általam el nem fogadható képviselői hely betöltésénél ezen tekintetekre figyelemmel legyenek.

Azonban tény, hogy azok után, a miket az országgyűlés már elhatározott, a képviselők immár, fájdalom, azon ténnyel vannak szorítva, melyen hazánk állami függetlensége már feladatott, s az osztrák birodalommal összeolvadás elfogadtatott; — könnyebb vagy nehezebb feltételek, de feladás, de összeolvadás.

Engem e ténnyel lépni lelkiismeretem tilt; és tiltanak elveim, előttem mindennél magasabb, és semmi tekintetnek alá nem rendelhető cél: az ország függetlenségének visszaszerzése.

Tízennyolcz éve oszem a számkivetés koczru kényerét, melyet, mert tiszta, de üres kézzel vettem búcsút hazámtól, csak nélkülözések közt, keserves munkával valék képes megszerezni, örömetlenül. — Embernek, ki szereti hazáját, miként én szeretem, mindig kínos a honválság; kétszeresen az, ily helyzetben; és iktóztos a gondolat, hogy fáradt csontjaim tán idegen földbe fognak örök nyugalomra tetetni, mint tetteket széjjel két világ részben előbb anyám s két testvérem csontjai, utóbb leányom s nőmé; és velük családi boldogságom, mely egyedül vigasza volt hazafini bánatomnak.

De bármennyire sovárognék is lelmem hazám felé, e sovárgásnak engedni tilt az elhűség s a kötelesség.

Volt idő, midőn nem tartottam szabadnak fenyegetett életemet hitem és vallásom megtagadásával biztosítani.

Még kevésbé tartom szabadnak a száműzetés keserveitől politikai hitem árán megszabadulni. — Pedig tény, hogy ha én kivételes helyzetemben, melyet fentebb említék, önök meghívásának engedve haza mennék, s az országgyűlésen helyet foglalnék, ennek sokkal meszszebb vágó jelentősége volna, mint a mennyit önök ösztönözött jóindulatukban ezéba vetek.

Fogok-e még valamit tehetni hazánk függetlenségének visszaszerzésére? Nem tudom. Ez a körülményektől függ, s függ mindenekfelett a nemzet magatartásától. Nemzetünk elég erős arra, hogy ha akar, sorsának ura lehessen. Sorsa Isten után, saját határozottságától függ — egyes polgár csak annyi erővel bír, a mennyit neki a nemzet kölcsönöz. Ha a multban némely nagy dolognak leheték egyik eszköze, az érdem a népé, nem az enyém. En csak tiúkor valék, mely a kapott világot, visszaszagrázta. A világ a nép vala. A mely perezen önbizalom rontó eselszövények folytán, e világ megomlóyosodott, én tehetetlenné váltam. A mult a jövődönök tüköre.

Engem az alkalom, hazafi kötelességem önzéstelen teljesítésére mindig készen fog találni. De ha úgy akarnak a végzetek, hogy a hazánk függetlenségének visszaszerzésében napszamos többé nem lehetnek, legalább egy élő tiltakozás gyanánt akarok s fogok végrehelhetemig állani minden alku, minden törekvés ellen, mely hazánk állami függetlenségének s nemzeti önállóságának akármilyen, akármilyen feltételek alatt, megconskítására van irányozva.

Es higgyék el önök, tisztelt honfitársaim! e tántorithatlan hűséggel elveim iránt s ezzel kapcsolatlan eselszövényi szabadságom fölirtásával jobb szolgálatot teszek a hazának, mintha engedve önök

felhívásának az osztrák birodalommal összeolvadás módjának s feltételeinek enyhítésére ajánlanám fel közreműködésemet.

Jöjjen, a minék jöni kell. Ha számkivetésben kellend is meghalnom, ha azon kilátással kellend is meghalnom, hogy fiaim — nevémmel elveimnek is hű örökösei — talán szinte úgy örököss számkivetésre lehetnek kárhoztatva; — én zászlómat el nem hagyom.

Vegyék önök hálám ismételt kijelentését s fogadják szíves, igen szíves baráti üdvözlétemet.

Kelt Turinban, augusztus 5-én 1867.

Kossuth Lajos s. k.

Szíves felelet t. Geczó úrnak.

Ha valaki valami célt akar elérni, lehetetlen nem akarni a céljára vezető eszközöket is. Ha pedig elért célját állandósítani kívánja, szükséges, hogy eszközei is mentől általánosabb érvényűek legyenek. Első az eszköz, fű a cél a kivitelben. Cél a szélesség azon részének élelmi forrást nyújtani, mely most annak hiányában szenved. Az eszközök megvitatására nyitotta meg hasábjait a magyar hírlapirodalom.

Cikkemben én is néhány ön által méltatlanul eldobott eszköz összeszedésére vállalkoztam. Ez volt tárgya válaszomnak. A két első pontban csalóka ábrándaimat vallottam be. A harmadik pontot illetőleg hátor vagyok felkérni, hogy még egyszer nagyobb figyelemmel olvassa át. S rá fog jöni, hogy én éppen nem állítottam a szélesség kivándorlás megakadályozására megállapított terv lételet, csak is azt mondtam, hogy a miért t. G. úr nem tudja, azért lehetséges.

E tekintetben lehet igaza t. G. úrnak is, mindazáltal eszrevételemből legkevesebbet sem dönt a semmisüléssel.

„De hát szabadon kérdeni, miképp állíthatunk valamit csalódnak, minek létéről vagy nemlétéről sem ismeretünk, sem határozott tudásunk nincsen.”

Azt gondoltam, hogy valamelyik állításomra fog recontrát mondani; de hogy a más kontóját is velem fizettesse meg, azt nem hittem. Azon állítás merészségeért Orbán Balázs b. urat számoltassa meg.

Különböen e kérdést nem tekinthetem másnak, mint állásom elhagyásáért tervezett manöuvernek.

Aug. 13-kán, 1867.

Losonczy Dénes.

A Kolozsvártt folyó 1867. év október 9-én rendezendő ekeverseny programja.

A szántás a földmívelésnek egyik elismert, legényesebb része levén, eszközeinek az ekének szerkezetében és munkálódásában javulását, cél szerű tökéletesedését ismerni félreismerhetlen gazdasági feladat; különböző szerkezetű ekék kipróbálása, összehasonlítása és bírálása levén egyik célhozvezető út, gazdasági egyetünk elhatározta f. é. október 9-én Kolozsvártt ekeversenyt rendezni mint következők:

Versenyezhet minden névvel nevezendő, bár ki által és bárhol készített kerülő eke, egyszintén hazánkban nagyfontossággal bíró váltó eke.

A szántóföldek különböző formája, a földre tegek vegyülete, a mívelendő termények különböző természeti tulajdonsága, különböző mívelés, a szántásnak különböző neműit és formáit igényelvén, a kerülő ekék, közép kötésűségű földet vévén fel alapul, mint munkálódások minőségére egy jutalmaztatásukra nézt három osztályba soroztatnak, a versenyző ekék negyedik osztályát a váltó ekék képezendik.

I. osztály.

Ezen osztályba tartoznak azon ekék, melyek a megállított és alább megirt bírálati elveknek teljesen megfelelnek 5—6 hüvelyk barázda mélységet járnak. A legjobbnak jutalma 4 arany, az azt megközelítő jobbnak 1 arany.

II. osztály.

Melyek a bírálati elveknek megfelelően 8—10 hüvelyk barázda mélységet járnak; a legjobbjuk jutalma 8 arany, a megközelítő jobb 3 arany.

Bírálati elvek.

A kerülő ekének négy fő tulajdonai vétetnek figyelembe:

1-ször. A munka minősége, még pedig:

a) hogy a versenyző eke, az általa vágott barázda szélességének megfelelő normális mélységet járja-e? ha mélyebben jár, nem baj; ha a barázda szeletet illően megfordítja és szerkezte olyan, hogy járását különböző mélységre igazíthatni.

b) hogy tiszta és sik helyen vízirányos barázda-feneket és függélyes barázda-oldalt vágjon.

c) hogy a barázda szeletet tengelye körül 135° fokra fordítja-e?

d) hogy folytonosan nem jár-e az orrán? mert az oly eke a rossz ekék sorába tartozik; a barázda fenekét kisebb-nagyobb mértékben csak felturja.

2-ször. A munka mennyiségét csaknem lehetlen levén elvontan meghatározni, mivel számtalan változó körülmények csoportolása akadályozhatja a kivitt, azért a bírálatnak egybeazonosítás, szolgáland alapul.

3-ször. Az eke szerkezetének szilárdsága és

tartóssága; mit az eke minden részleteinek gondos megvizsgálása után lehet megírni.

4-szer. A vonórú mekkoraságát az erőmérő határozandja meg, miből kittedik az eke könnyű vagy nehéz járása.

Az eke szilárdsága mellett még figyelembe veendő a lehető egyszerű szerkezet és könnyen kezelhetőség mint a jó eke tulajdonai.

IV-dik osztály

a váltóeke: fülismerve azt, hogy a-váltóeke szerkezte szűkebb határok közé van szorítva, mint a kerülőeke, azért a bírálat kevésbé lehet szigorú, azonban a pályázó ekétől követeltetik:

1-ször: hogy 5—6 hüvelyk mély barázdát járjon, a mélységnek megfelelő barázdaszélességgel.

2-ször: a barázda fenekét simán és a földszínnel egyenközülleg vágja és azt lehetőleg tisztán hagyja.

3-ször: a munka nagyságához arányos vonó erővel dolgozzék.

4-szer: szerkezte szilárd s könnyen kezelhető legyen, jutalom a legjobbnak 5 arany; az azt megközelítő jobbnak 2 arany.

A pályázat rendezése.

A pályázni kívánók bejelentéseikben nevüket, lakásukat pontosan jegyezzék fel, szándékukat határozottan jelöljék ki, hogy hány ekével s melyik osztályban akarunk pályázni.

A bejelentések szept. 26-ig, tanár Nagy Ferencz úrnak Kolozsvártt, farkas-utczába" czimezve küldendők be.

A vonórúról minden kiállító maga gondoskodik, ha nem helybeli kiállítóknak utasítással e tekintetben a rendező bizottmány szívesen szolgál.

A rendező bizottmány a bejelentett ekék száma szerint elegendő helyről előre gondoskodván, azt annyi egyenlő táblára barázdáltatja ki, a hány eke a versenyre bejelentett, az ekék azon számmal megjegyzett táblákban sorshúzás után osztatnak be.

A verseny napján reggel a pályázók elfoglalják a számukra már azelőtti napon sorshúzás után kijelölt helyet és azt a szántás megítélhetése végett felszántják annyira, hogy csak is 10—15 barázdányi maradjon szántatlan a vizsgálat részére.

Ezen kiszabott munka bevégezése után a bíráló bizottmány három osztályba rendezvén magát, megkezdik működését következők renddel:

Az I-ső osztály mindegyik pályázóval pár barázdát húzat, annak mélységét, szélességét hüvelyk-szám szerint megméri, a barázdaszélesség megfordítását megvizsgálja.

A 2-dik osztály az első osztály után menve hasonlóan pár barázdát húzat; az erőmérőt használt, annak mélységét, szélességét, a felhasznált erő-mennyiséget lehető megközelítőleg kiszámítja, megvizsgálja, hogy az eke nem jár-e az orrán, ugy-szintén megvizsgálja a felszántott barázdákat.

A 3-ik osztály a más kettő után menve megvizsgálja az eke szerkezetét szilárdság és könnyen kezelhetőség szempontjából.

Az elősoroltak végeztével a bíráló-bizottmány osztályai egybegyűlvén, vizsgálataikról vezetett jegyzőkönyvekből az ugyanazon egy számmal jegyzett ekének tulajdonságait s munkálódását összeállítva, a megállított szabályok s elvek szerint a legjobbnak, legtükélyesebnek ítéltetik oda a jutalom.

Gazdasági-egyletünk hivata érzi magát ezen alkalommal, azon ügybuzgó gazdákat, kik hazánkban még nem általán használt, vagy merőben ismeretlen szerkezetű ekék birtokában netán lennének, tisztelettel felkérni, hogy ekéiket, ha nem is pályázatra, de összehasonlítás és ismertetés végett beküldeni szíveskedjenek.

Kelt Kolozsvártt, 1867. aug. 21-kén tartott választmányi üléséből.

Ifj. b. Huszár Károly, Nagy Ferencz tanár, helyettes jegyző.

Levelezés.

Bukarest, aug. 15. 1867. — Az „Independ. Romana” ismét miniszteri válságról szállongó híreket közöl. Azt beszélik, hogy Bretiano, a Kreculesko kabinet valóságos vezére, beadta lemondását, érezvén az ellenszenvet, melyet benn e künn maga ellen támasztott. Adrian is beadta volna lemondását, azon ürügy alatt, hogy a kabinet névleges elnökével nem érthet egyet. Mondják, hogy Gulesko István külügyér bizott meg ideiglenesen a belügygyel s Vernesko volt igazságügyért szánta e tárczára. Bretiano úr hivatalos közlönye megerősíti a miniszteri válságról keringő híreket. Ime mit mond a „Romanul”: Ma hire terjedt, hogy Bretiano és két kollegája, u. m. az igazság és pénzügyér elhatározták kilépni a minisztériumból. Ha ezek kilépnek, akkor bizonyos, hogy kilépnek a többiek is. Miért e kilépés? Még nem tudjuk.

Minő naiv a „Romanul” — mondja az „I. R.” — ő, ki mindennap megmondja, midőn valami külszemény történik, hogy azt előre látta, megjósolta s így Ezekiel látokot affektálja, nem tudja e kísérted miniszteri válságnak okát megmondani. A mai „R.”, egy szót sem hoz ezen válságról, azonban szél fuvatlan nem indul. Hiteles forrásból tudom, hogy a bukaresti kereskedők között egy kérelem körözött, melyben kéri akarják I. Károly ő fen-ségét, hogy ne fogadja el Bretiano lemondását, „Csakugyan nagy népszerűséggel bírnak a keres-

kedők között Bretiano és Rozetti urak, mondán egy román urnak tegnap este. „Ne higgye ezt, csinált virág az egész”, lön a válasz. „Higgye el, hogy nálunk is nagy visszatetszést szűlt az azon feliratok, melyek az erdélyi tudósok tiszteltére né-mely helyt kitértek, pl. Eljen minden románok unioja I. Károly sceptruma alatt, és azon dalok, melyeket a magyarok ellen énekeltek. Meg fogja ön látni, hogy ezek még veszélybe döntik hazánkat. Egy nyelvtanra és szótára kétségen kívül szükségünk van, de minek kell ehhez ez a nagy tüntetés? Szívesen közlöm ezen megjegyzést, mintegy bizonyosságát annak, hogy miként gondolkodnak itt is higgadtabb hazafiak. — Az erdélyi követek Cipariu, Roman, Hodosiu és Baricz urak; Eddigél Cipariu és Hodosiu beszéltek legtöbbször. Cipariu komoly tudósok tartják, Hodosiu folyvást emlegeti a szabad Romániát és szabad románokat, mintha hazánkban rabszolgák volnának.

Az „Ind. Romana” érdekes magán levelet küldött Párisból, melyből kiteszik, hogy nem itt, hanem a Szajna partján szokták eldönteni a román miniszterek sorsát, s a mi nem kis bomlalt vet azon szabadságra, mely iránt Hodosiu annyira fáradoz.

A közelebbi napokban Csokérán Ilformegye prefektje egész hajótavadasat tartott itt a fővárosban és a zsványokra, többekkel elesített egy hies zsványt, ki év óta réme volt a megyének, fényes nappal lötték agyon a pandurok, a kikre egy házból keményen ráült. Neve: Bonea Mihály volt.

Bonearól eszembe jut Hóra, kit a napokban Candiano ellenünk való elkeseredésében szintén banditának nevezett lapjában. Ezt a „Romanul” is átvette, figyelmeztetvén a magyar kormányt, hogy adja ki Candiano lefoglalt írásait, de a bandita nevezetre nem tett legkisebb megjegyzést. Az „Ind. Romana”, ez a németek által szerkesztett németromán lap, mely Hóra védelmére, s megelégedtette Candiano, hogy máskor vigyázzon, mit beszél, ne heveskedjék. Valóban difficile est satyram non scribere, annyira professoroskodnak ezek Richter és Vechler sógorok, kik, mint mondják, nem foglalkoztak hazánk ügyeivel, mióta szabadságát visszanyerte, de most sajnálattal kell írniok, hogy mennyire nem értjük a szabadságot, midőn Horvátországban véres felkelésre került már is a dolog. Jól látják a jámborok, hogy az egész dolog nem egyéb határpernel két szomszéd testvér között, és mégis nyakunkba harítják a felelősséget. A „Rom.” nem egyszer mosdatta meg ezen urakat, midőn olyan dolgokba ártják magukat, a mihez nem értenek, de úgy látszik, hogy szerencsénket mosdat.

A szépirodalmi társulat gyűlhelyéről eltűntek a lobogók. A miniszteri válság egyik okának mondják a társulat erdélyi tagjai iránti tüntetést. Eppen most hallám, hogy Boeresku van megbízva új miniszteriumot alkotni. Ő a középhez tartozik, Kuza alatt is miniszterkedett.

Az itteni főpap nem Tifon, hanem Nifon. A „Romanul” való, hogy külföldre egy évbe 40 forint, de hát mi nem annyit fizetünk-e körülbelül egy pesti magyar napilapért? Ezt a postabér okozza, de itt a „Romanul” is évenként csak 4 es. kir. arany. Ennyit t. dr. Lészai úr öpöpatiki levele-re.

r. l.

M. Várhely, aug. 15. 1867. — Ma Erdély majd minden városát alkotmányos választási mozgalmak rázzák föl a társasélt megszokott saharai esendjéből. Az önkormányzatjog diadala minden esetre triumphust igényel s az elnyomott pártszellem ébredése zaj között történik.

E várost, melynek jelenben vendége vagyunk, szintén a választási mozgalmak zaja tölti be. Ennek azonban csak öröndhetünk, mert az élénk mozgalom életre, lelkesültségre mutat; lelkesedés nélkül pedig a politikai élet peshedt viz.

Hogy a széki törvényszék szerveze van, e lapok olvasó-közönsége előtt is tudva van. Az új törvényszékhez számos fiatal erő van alkalmazva, minék szintén csak öröndhetünk, mert némely ó-conservativ eszméből kibontakozásra mutat.

A városi törvényszékek szervezése a napokban fog szünyegre kerülni, a különböző pártok nagyban működnek. Mielőtt azonban az eredményről szólhatnánk, nem tartjuk fölöslegesnek egy sa-játságos eseményről megemlékezni, melynek szemtanúi valánk, és már csak azért is följegyzésre méltó, mert lehetnek egyének, kiknek hasznos példánul szolgálhat.

E hó 24-dikén, egy vidéki fiatal ember, személyes és pártnézet különbségből eredő gyűlölségből, egy helybeli lelkes és buzgó polgárt a piac közepén fényes délután megostorozott. Nevezett polgár harmad magával szembeállt a személyjog vakmerő bántalmazójával, ki is néhány ütlegel előbb a czukrászatháza, azután az a feletti emeletbe menekült. Néhány percz alatt a piacot népség lepte el, s mire mindenki megtudta a történetet, az ingerültség általános lön. Ekkor felállott a város két higgadtabb népszónoka, kissé csillapították a kedélyeket, figyelmeztetvén mindenkit, hogy a megtorlás csak törvényes uton történhetik meg mivel városban. Erre a sokaság, dicséretre méltólag, lecsöndesedett, csak annyit követelt, hogy szemük előtt kísérjék a fiatal embert fogdába.

Az ostorrali elégtételvévés nem mivel száza-

dunkba való, mely irtózik az ily, nyilvános meg-beestelenítéstől; miért nem csodálkozhatni, ha némelyek dühbe jöttek az ily nyilvános sértésre. Másfelől azonban, véleményünk szerint, tulságba mentek némelyek, midőn e sértésből erkölcsi kérdést csináltak s maguk akarták megtorolni. Hogy a tetleges megtorlás elmaradt, beestletére válik a polgároknak.

M. Várhely, augusztus 19-dikén, 1867. — Curiosumként irhatom, hogy nemes Küküllő-megye egye tisztelt törvényszékétől egy értesítés folyó hó 16-dikáról német, nyelven íratott át a marosszéki b. f. törvényszékhez L. Gy. aláírás-sal. Valjon Küküllőmegye lett-e német törvényhatóság, vagy pedig Marosszéket véli annak lenni? Ez utóbbi ellen tiltakozunk, az elsőt alig hihetjük, s az egészet csak is az illető egyének, a Bach-Schmerling-rendszer iránti tulbuzgósa kifolyásának tekintjük. Sz. J.

KÜLFÖLD.

DUNAFEJEDELEMSÉGEK. Bukarest. Károly fejedelem azon egyórai társalgás után, melyet zárt ajtóknál a szultánnal és Ali basával Rustukban tartott, igen lehangolva tért vissza fővárosába. Mondják, miszerint meggyőződött, hogy nemcsak a magas porta, hanem Franciaország, Angolország és Ausztria is erőiesen fogják sürgetni amaz ígéretek teljesítését melyeket a fejedelem mult évben végbement beruházása alkalmával tett. Öszhangzásban ezzel, a francia kabinet Hohenzollern Antal herczeg, a fejedelem atyja, által tudatta ez utóbbival, hogy állása mint román hospodár tarthatlanná válik, ha Bretiano minisztert el nem boesátja. Ennek következtében Bretiano és Vasesco pénzügyminiszter beadták lemondásukat, mely elfogadtatik, és az öszminiszteriumra fog kiterjesztetni, mielőtt a fejedelemnek sikerül új kabinetet alakítani.

Azt hiszik, hogy Ghika Demeter, Plagino és több baloldali bojár lesznek Bretiano és társai utódai. Mondják továbbá, hogy a bukaresti pör-nép még egy utolsó kísérletet teend kedvenczét a kormányon fentartani; de ha ez megbíszása is, Bretiano-nak azért mindenkor kiváló befolyása lesz a közügyekre, mert tanácsadója s meghittje marad a fejedelemnek, ki őt már sokkal mélyebben engedé a játéka bepillantani, hogysen a legjobbat akarát mellett képes volna töle megszabadulni. Ma fog tárgyalatni a Seletti örnagy ellen azon napiparancs-folytán megindított per, melyben megelégedését fejezte ki a felett, hogy nem kény-szerűt továbbra is Cousa fejedelem árulóival szolgál. Az örnagyot Floresco tábornok védi a haditörvényszék előtt.

NEMETORSZÁG. A „Köln. Ztg.” heves polemát folytat a „Journal des Débats” azon cikke ellen, melyben a salzburgi öszszjövetel politikai jelentőségéről értekezik. A német lap, állítólag Ausztria mérvadó politikai köréből vett közvetlen levelezés alapján ezeket mondja: „Beust báró nem jár alattomos utakon, hanem öszintén törek-szik a béke fentartására és e tekintetben teljes öszhangzás uralkodik közte és a francia-ország szövétséget kárhoztató osztrák napi sajtó közt. A birodalmi kancellár nem szándékszik hadiszövétséget kötni, csak az alkalmat használja fel a Franciaországba közlekedésre.”

FRANCIAORSZÁG. A „France” egy újabb cikkében megczafolni törekszik a „Gazette de Moscou” abbeli állítását, hogy a háboru már elkerülhetlenné vált. „Nem lehet ugyan tagadni — mondja a „France” — hogy a nevezett lap igazat mond midőn állítja, hogy Európát nagy elégtelenség fogta el. Aggasztó jelenségek mutatkoznak, a nemzetiségek folytonos izgatottságban vannak, a régi közjog megdöntet és az új még nincs megállapítva; erőszak, hódítás és nagyravágás nyílt sisak-kal lépnek fel.” A „France” azután áttér az egyes európai kérdések jellemzésére és azon kérdést veti fel: „Igaz-e, hogy a háboru volna a legjobb eszköz ily állapotok megjavítására? Lehet-e például a római kérdést háboru segélyével megoldani? Fel-téve, hogy a pápaság eltűnnék, elenyészne-e vele együtt ama 200 millió katolikus vallási ér-dekei is? A háboru nem volna képes a modern társulat és vallási souverainitás közti viszonylatokat rendezni. Épp oly csekély eredményre vezetne a háboru Németországban. Ha Poroszország nagyravágása kielégítettik, újabb veszély támad az európai békére nézve s Németországot elfojtja a porosz katonai uralom. Ha ellenben Poroszország legyőzetnék, mint fog akkor Németország újraszülésének problémája megoldatni? Végre állithatni-e, hogy a keleti néptörzsek versengése kard által volna kiegyenlíthető, vagy hogy Francia- és Angolországnak 1867-ben sikerülne azt végrehajtani, a mire 1856-ban hasztalanul törekedtek? Oh nem, a háboru nem vezet megoldásra, a keleten épp oly kevéssé mint Rómában vagy Németországban; félünk, miszerint ha tetteleg kitör, csak szaporítani fogná a nehézségeket, melyek kiegyenlítése végett megkezdett. Az emberiség most azon helyzetek egyikebe jutott, midőn a hatalom tehetetlen, midőn a legvéresebb győzelmek sem szolgáltatnak eredményt, s azért kábaság volna a nyilat kilőni, ha

még létezhetik kéz, mely azt utjában feltartatja vagy hatását mérsékelheti. Az eredményt, melyet erőszakosan akarnának elérni, csak egyetlen politika hozhatja meg, s ez: a józan ész, jog és szabadság politikája. A „Gazette de Moscou” által felsorolt kérdések megoldására sokkal czélszerűbb eszköz a béke és szabadság, mint a háboru és despotismus.”

Mint a „L'Ordre et la Liberté” című lap írja, Niel tábornagy az alább következő levelet intézte az antibesi legio ezredeséhez; tartalma alig ha ujjal fel nem éleszti az izgatottságot, melyet a Dumont-ügy Olaszországban okozott. A levél így hangzik:

„Kedves ezredesem! Komoly figyelemmel kísérvén a római legio viszonyait, nem maradhattak elrejtve előttem azon aggasztó tények, melyek utóbbi időkben annak kebelében előfordultak. Mi lehet oka a tömeges szökéseknek, melyek létszámát úgy soká-ván teljes elenyészéssel fenyegetik? A katonai sem-mi tekintetben sem irigyelheti a hazai seregek állapotát, mert francia tisztetek által vezényeltetik, kik tisztességes rangot foglaltak el hadseregünkben és saját öhajatusuk szerint tiszteletreméltó ügynek szolgálnak. Létezik ellenség, mely ellen küzdenie kell, veszély, melylyel szembeszálljon, s ez mindenkor lelkesíti a francia katonát. Daczára ennek vétkecsabításoknak engedve gyalázatosan elhagyja zászlaját, vezérleit.

A honvagy nem mentheti őt ki, mert jól tudja, hogy Franciaországba visszatérte után azonnal a fegyelmi osztályhoz küldetik Afrikába, a hol szolgálatideje elteltéig marad. Mélyen sajnálkozom a dolgok ezen állása felett, mert szenyfoltot vet a hadseregbe, melynek kötelessége mindenütt, hol képviselve van, becsületérzést és önmegtadadást tanusítani. E szomorító események daczára azonban nem mondok le a reményről, hogy a legioiban még fenlevő jobb elemek áldozatkészség és kitartás által elenyésztetik az utóbbi idők szennyenítő emlékét. Ön erélye ismeretes előttem; a császár és szent atya kormányai tudják, hogy ön nem fog ingadozni. Tisztjei, kikben szilárdul megbízhatik, töreked-jenek magukartása és példájuk által a legiora hatni, s abban a bizalmat és katonai szellemet, mely oly nagy tettek kuforrása szokott lenni, új-ból feléleszteni. Részemről örmest előterjesztém, a császárnak azok neveit, kik példás magukartása által kiünnek. Mondja a legioinak, kedves ezredes, hogy szemmel tartjuk, s hogy fájdalommal érint minket ha jogosan tisztelt zászlójuk megsértetik. A mi a katonai becsületet és a szervezett kíváncsi-mait illeti, a legio mindenben egyenlő rangot foglal el a francia hadsereg egyéb részeivel. Fogadja stb. Niel tábornagy.”

MEXIKÓ. A Arowsville-ben megjelenő „Ranchero” napilapnak írják Mexikóból: „Ön valószínűleg már tudja, hogy 60 gyászba öltözött nő Juarez-nél Miksa császár életbenhagyásáért könyör-gött, de az elnök által durván visszautasított. Midőn később a császár és tábornokai haláláról értesültek, valamennyien megjelentek a székesegyházban a Miksa-ért tartott gyászmisén. Ezen tüntetés rendkívüli sensatiót okozott, mert a császári tisztviselők eltávózása óta még soha sem láttak ennyi hölgyet Mexikó utcáin.”

KÜLÖNFÉLEK.

— Szavazatszedőink a képviselőtestü-letre beadott votumok tisztázásával még folyvást elfoglaltak vannak; s valószínűleg még csak a mai est deríti fel az eredményt.

— A holnapi választást illetőleg, ha jól kivethetjük a véleményeket, Szentkirályinak pol-gármesterré megválasztása nagy valószínűséggel bir. — Fogaras városa e hó 19-én választotta meg képviselőit. Polgármester: Brust Ignác, egyebirő: Fülöp Elek, főjegyző: Ferenczi István, aljegyző: Bisztrai, ülnök: Rákosi J. és Mayer Gy., városgazda: Leutschaff Károly lett.

— A román irodalmi társulat holnap-után tartja nagy gyűlését a városi redoute-terem-ben. Ugyanazon este hangversenyt rendeznek a színházban, hol kizárólag a társulat tagjai működ-nek közre. — Ugyancsak e gyűlés alkalmából mu-zetunkunk 25. 26. és 27-én nyitva lesz.

— Ö Felsőge szűletés napjának megünnepléséről egyre érkeznek a tudósítások. Dézs virá-gokkal, zöldágakkal vonta be piacát, s a templo-mok előtti tért; világitása meglepően szép, lelkesedése nagy volt. — Bethlenben mindenki az egyhá-zakba vonult, a ref. templomban megragadó szó-noklatban lett kiemelve a jelenlegi s a közelmúlt-bani hasonló ünnepelességek közti különbség. Akkor felsőbb parancsra váltottunk ünnepies szint-némán, érzéketlenül, mondá szónok, midőn most szívünkben van a legnagyobb ünnep stb. stb. — A házakon nemzeti zászlók lengtek. — A g. e. tor-nyon is legett a tricolor, de színe nem veres, fe-hér, zöld vala. A román tiszteletes feltűnni akar bi-nyosan. — Maros-Várhely tüzijátékkal s fényes világitással ünnepelt, melyben a katonai zenekar is részt vett.

— A m. v. várhelyi ref. főtanoda igazga-tósága tudatja, hogy az iskolai év szeptember 5-én nyílik meg.

— Mint N. Szebenből írják, Rannicher-

nek osztálytanácsossá lett kinevezése folytán, a kö-vetválasztás sept. 15—20-ika közt menend végbe; ugyanekkor szándékoznak a Zimmermann helyét is betölteni. A választási intézkedések folyó hó 20-án már kezdetüket vették.

— Az új pörlekedési rendszerről szóló miniszteri tervezethez a „P. Napló” már hozzá-szól. Ebből látjuk, hogy a főbb törvényszékek új rendezést és helyesebbet kapnak. A kerületi táblák eltöröltetnek. Erdélybe két (M. Várhelyre és Sze-benbe) királyi tábla állittatik, a Királyhágón túl. A főtörvényszék Pesten székelend s két osztályban itél, egyik a semmisségi, másik az érdemleges ese-tekben. Majd megkapva a munkát tüzeteibenben szólnak hozzá.

— A marosszéki honvédség-egylet e hó 18-kán tartá utolsó gyűlését, melyben a király és királyné ö Felsőgökhöz intézendő feliratok, pénz-tári számadást vizsgáló bizottság jelentése és a hon-véd-egylet tervrajzának felolvasása után: megalakult a honvéd-egylet. Az új egylet elnöke lett Szabó János, örnagy; alelnökök Kovács Ignác, örnagy; Borosnyai Pál, százados és Bereczky Sándor, százados. Az igazoló bizottmány elnöke lett gróf Toldalagi Mihály, alelnöke Kovács Ignác és Nagy Sámuel. Jegyzők Székely Ádám és Orbán József. Gál János, örmester, Gábor Áron kesztyűt ajándékozá az egyletnek. A segély-egylet 440 frt-nyi vagyonát a kormányi segély-alaphoz tette át.

— A salzburgi találkozásán megje-lent gróf Andrássy és Festetiche s a körülöttök levő 10 magyart, mint a „P. Lloyd”-nak távirják, a nép „éljen” és „vivát” kiáltásokkal fogadta.

— A széki egylet hősnek, Gábor Áronnak, emlékoszlopot szándékoznak emelni, mely alkalm-ból a „Sz. N.” adakozásra hívja fel a honfiakat.

— Gróf Mikó Imre közlekedési miniszter Szala-Szent Lászlóra Deák Ferencz látogatására utazott. Ha jól vagunk informálva, ugy ezen ki-rándulás célja sürgős értekezés az erdélyi kér-désben.

— Krizbáról megrázó eseményt közölnek. Egy földész ugyanis szalmás szekérére 6 éves fiát felültetvén, a mint czélhoz érve lovait helyezni el, gyermekének fájdalmas sikoltása csapja meg fülét; mire odaért, már csak összeégett hullát talált.

— A cholera az olasz tartományokban ittötte fel sátorát. Dalmáciából 236 halálesetet je-gyeztek eddig fel. Pesten nagyon gyenge nyomai vannak még eddig.

— Klapka György a tencsénmegyei illavai választókerület választóitól felszólítást kapott, fogadja el kezökből a képviselői állomást. A tábor-nok szívesen vette az ajánlatot, s így Klapka György már az országgyűlés legközelebbi ülésza-kában meg fog jelenni a képviselőházban.

— A salzburgi találkozás ugyan már megtörtént, hanem azért érdekesnek találjuk adni, a találkozás előtt megállított következő program: 18-kán reggeli 6 órakor a várban 101 ágyulóvös történik s 9 órakor a salzburgi herczegérek Tar-nóczy Miksa nagy misét végez, melynek főbb ré-seit a főtéren felállított ezredek üdvölvessékek ko-szoruzzák. Mise után valószínűleg katonai szemlélt fog tartani ö Felsőge. Délután a helybeli katonai banda, ugy szintén a legm. találkozásra Salzburgba rendelt hannover ezred zenekara a es. kir. palota előtt játszani fognak. Mielőtt a magas vendégek közeledt a távirda jelezni fogja, császár ö Fel-sége Lajos Victor főherczeg kíséretében az indó-házhoz megy a fogadtatásra. Mitan Napoleon és Eugenia ö felségeik a waggonból kiszálltak s az udvari kocsiába helyezkedtek, Mertens lovag pol-gármester vezetésé mellett, a es. kir. várpalotába mennek. A várakban tartandó étkezés után sétat-kocsizás lesz a Mozart téren és a Hellbrunni sé-tányon át. A Hohenstaufen, az Unterberg, a magas Güll, a Tennen hegység, a Schlenken, Schmitenstein és Schwarzenberg és a Faisberg körülbelül 6—700 lábnyi magason nagyszerűen lesznek kilágitva. A színházi nagyszerű készületeket a várostanács szer-vezte. Midőn Eugenia császárné 19-kén haláltermé-ből kilépve a legközelebbi terembe jut, ott fogja találni az albumot, mely a város és vidék legszebb pontjait mintegy 40 képen tartalmazza. Mig III. Napoleon és I. Ferencz József, Eugenia és Erzsé-zsét császári felségeik egy földel alatt fognak lakni, a miniszter és követ urak, kik pedig szintén vágyódnak egymással közelebb érintkezni, széjjel szórtan lesznek szállásolva. 19-kén a legm. vendé-gek, a gyönyörű Keszheim várat látogatják meg. Itt ebéd fog tartatni. Este diszélőadás a színház-ban. Halms Frigyes „Wildfeuer” című darabja fog előadni. Hir szerint a fejedelem ezen előadásra polgári öltözetben fognak megjelenni, s így csak a es. kir. tisztetek lennének egyenruhában. Kedden, vagy is 20-kán, a pompás hellbrunni kéjpalotában ebéd. Este az ugynevezett Monatschüsseln von-csora. Monatschüssell, hegyoldalon fekvő varáz-szépségű várac, mely egy salzburgi érsek szeszé-lyének köszönni létét, ki, érkező barátja számára meglepetést akarván szerezni, e kéjlakot egy hó alatt épített fel alapjából. Szerdán kirándulás a Halls Halléinba, és Gollinba az ottani vízeséshez, innét Salzach-Oefenhez. Este színházi előadás. Na-poleon visszautazása esztűrtökre, vagy is 22-re van határozva. Ugy látszik, a magas vendégek nem mennek vasuton egyenest vissza, hanem a bajor király meghívására a Berchtsgadenon át München-

s Németország legjobb tavát, a dicsi Königsseet is megtekintik. Ez esetben az osztrák császári pár is vendége leendő a bajor királynak.

— Nagy fontosságu incidensről értesítnek a bécsi lapok a következőkben: „Egy a keleti kérdéssel összeköttetésben levő kérdés alkalmából az állam kancellária és a magyar miniszterium között olyatén eszmecsere fejlődött ki, mely még végleges megállapodásra nem jutott, s melynél a lajhántuli (t. i. a magyar) cabinet józanabb politikát mutatott, mint b. Beust. A magyar finanszírozás ugyanis elkorbozta azon 72 ágyut, mely Berlinből érkezett és Belgrád számára volt szánva. A m. miniszterium ezt azonnal tudatá Bécsben s erre azon választ nyerte, hogy az ágyuk engedtesenek tovább szállíttatni rendeltetésük helyére. Együttal mentegetődik a bécsi kabinet, hogy ezen még a múlt év november havában vásárolt ágyuk és fegyverek átszállításának engedélyéről a magyar miniszteriumot nem értesíté. Azonfölül elismerést szavaztak Bécsből a határőrvidék jó őrzéseért. Másnap ismét érkezett egy 9,000 gyutípuskából álló szállítmány. Ezt ismét elkorbozták a magyar miniszterium, és úgy látszik, ezen szállítmányt nem is akarja a magyar kormány akadálytalanul át bocsájtani. És ezen eljárás igen megfoghatóvá lesz, ha meggondoljuk, hogy ugyanezen fegyverek vannak arra szánva, hogy a panszlavismus tanait rövid idő múlva Árpád fiait közzött majd kirdessék. Báró Beust ezen keleti politikájára a tények sőt árnyat vetnek. Novemberben már tudták Bécsben, hogy a 80 mozsr 72 vontosúvú ágyuvá fog feleseréltetni, mihelyt Belgrád a szerbeknek adatk át, és azután egy hónap múlva is még b. Beust mindent elkövetett, hogy a vár, minden előleges neutralizálás nélkül kiürítesse a porta által. Igen, mivel ezen nagyfontosságu strategiai pontot a szerbek hatalmukba kerítették, Ausztria rövid idő múlva érezni fogja a balfogás következményeit.”

— Nem tudunk kilábalni a „dicséretből”, a városunkban jelenleg mindenfelé követett építkezési eljárásokkal szemben. Szárnyas teremnyek előtt bizonyára fel sem tűnnék a jobbról balról felemelkedő masszív porfellek phantastics alakja, mit néha néha lelcsolni csak az aesthetika rovására történnek; de mi röghöz kötöttek nyelhetünk is belőle, a mennyit éppen egy torok megbír, s ha jól utána gondolunk még — a mennyire hozzá szoktunk — egészségünknek is megáthatna, ha nem volna mit „nyelni”; s alkalmasint ez emberbaráti gondoskodás vezet intézkedéseiben az illetőket is. — Az sem mindennapi élvezetet nyújt, mikor a házfedeléről levert zsindey napokig hever a járdán, s mellette gerendák nyulnak keresztül az utcán, s haszna is megvan, például, ha valaki ha-

laszthatlan ügyben a másikat utol akarja érni, ha félóra múlva indul is utána, bizonyos lehet, hogy ott találja a lábába ment szeggel vesződve. — Ha azonban az ily eljárásra olvasóinknak nem tetszenek a „dicséret” szó, mi szívesen alkalmazkodunk.

— Most már végleg meg volna állapítva, hogy a legf. udvar szept. 15 dikén fog a magyar fővárosba érkezni, s két napi időzés után Budáról Gödöllőre távozni, hol a fogadtatásra minden készen van. Az őszi idény tartama alatt a gödöllői vadaskertben s a környéken több udv. vadászatot fognak rendezni. A legf. udvar itt tartózkodása alatt Lajos Victor és Vilmos főherczegek egyideig Gödöllőn fognak lenni.

— Bécsből aug. 20 ról írják: A birodalmi tanács küldöttsége tegnap hosszabb ülést tartott, melyben elkészült a magyar küldöttség javaslataira vonatkozó válaszzsal. Az elaboratum nem bocsátokzik a quota kérdésbe, de kimerítően tárgyalta a közvetlen adók s az államadósság viszonyát. A dolgozat öt ivoldalt foglal el. Együttal elhatározottat, hogy mindkét dolgozat tétessék közzé, ha a magyar küldöttség beegyezik, s hogy kéressék fel Sennyey báró a közös ülés meghatározására. Hihető, hogy most a két küldöttség közös értekezletére kerül a sor, melynek eredményét a lajhántlineni küldöttség magyar részről új, módosított javaslatot vár.

— Gróf Mikó Imre ő exelja 250 frtot bocsátott a magyar mérnökegyesület rendelkezésére, hogy kebeléből két szakértőt küldjön Vajda-Hunyadra, kik a most ott tartózkodó s a bécsi kormány részéről a régi vármok felvételére kiküldött dr. Schmidt Henrik, jeles góth építész és tanár, működését tanulmányozzák. E végett kiküldettek Lehner Adolf mérnök és Steindl építész.

— A salzburgi találkozásról következőket írják: Napoleon császár igen jó színben van; bar na haja ugyan már erősen őszbe vegyül, de magatartásán és mozgásain megtámadott egészségi állapotának legkisebb nyoma sem látszik. Ezuttal polgári öltönyben jelent meg; sőtéték posztokabátot, sötétolajszínt nadrágot, fekete nyakkendőt, magastetejű kalapot és világos, szürke kesztyűt viselt. — Eugenia császárné még igen ifjan néz ki; termete valamivel alacsonyabb mint Erzsébet császárné, de igen kedves alaku. Öltözte fekete csipkével díszített szürke rövid selyemruhából és kis szalmakalaphól állt. A két császár kézsorítással fűvölz egymást. Ezután Napoleon császár Erzsébet császárnéhoz lép és kezét csókol neki, míg Ferencz József császár Eugenia császárnénak csókol kezét. — Majd a két császárné egymáshoz közeledik s egy ideig élénken társalog. Miután Ferencz József császár ő Felsége kíséretét bemutatta, a Felségek kifelé indultak. Elöl ment a két császár, őket követte a két császárné. A négyfogatu nyitott udvari

diszkocsiban a császárok a hátsó, a császárné az első ülészeket foglalták el. — A residentiában a magyar és osztrák miniszterek várták a felségeket s ő Felsége által Napoleon császárnak bemutatattak. Beust báró és Andrassy gr. kezét Napoleon szívélyesen megrázta s sokáig társalgott velök.

Hivatalos értesítések kivonata.

Árverés. M.-Vásárhelyt Rosenbaum Adolf és neje telke szept. 30., oct. 31. — Dobokamegyében N.-Sajón Löwenthal Sámuelné belső telke s épületei oct. 24., nov. 25. — Kolozsvárt az ország Károli-kórház s hozzá tartozó körintézetek számára a jövő évre kívántató szükségletek kiszolgáltatása, árleszállítás útján vállalkozónak adatik aug. 31 kén. — Kolozs megyében Aranykúton Meskó Miklós felkelhető szept. 9., szept. 30. — A borbóprundi szolgabírósnál több koresmajog szept. 5.

Czégbejegyzés. Kolozsvárt „Folly és Huflesz szállítmányi, bizományi, pénzbehajtási és váltóüzlete,” Sz.-Keresztúron „Plutz József vegyeskereskedése” bejegyeztetett.

UJ POSTA.

A legújabb távirati hírek ekként hangzanak: Salzburg, aug. 20. Napoleon ma meglátogatta az itteni várat, Eugenia császárné Mönchsberget. Este zene és kiválágítás mellett kerti ünnepély tartatik. Klesheimben Erzsébet császárné vitte a háziasszony szerepét; Eugenia császárné, Napoleon és ő Felsége a császár négyfogatu zárt hintóban kocsiztak oda. Becke, ki szintén hivatalos, Beust bárral indult Klesheimbe.

— Salzburg, aug. 20. Napoleon bizonylatokat szolgáltatott arra nézve, hogy Porosz- és Oroszország közt megállapodások történtek. Szerb felkelés állna kilátásban. Reichenhallban állítólag porosz iroda létezik, mely fők-intézettel bír Salzburgban. E pillanatban fogadtatnak a közsegntanas és országos főkapitányi küldöttségek. Este sétakocsizás Klesheimbe.

— Salzburg, aug. 21. A bajor és württembergi királyok a porosz kormány óhajása folytán nem jönnek Salzburgba. Napoleon pénteken reggeli 8 órakor utazik el, esti 11 órakor Strassburgba ér, hol az éjt túli és szombaton este 9 órakor ismét Párisban lesz. A császárné hálomás szerint ma Ischlbe rándulnak.

— Salzburg, aug. 21. Most már bizonyos, hogy a francia miniszterek közül egy sem jön Salzburgba. Eddig csak bizalmas értekezletek folytak részint a két uralkodó, részint Napoleon, Beust és Metternich herczeg közt, melyeknek kiváló tárgyát a keleti ügyek képezték.

— Bizonyos, hogy a francia császári pár itt tartózkodását péntekig meghosszabbítja.

Salzburg, aug. 21. Francia részről keletkezett hírek szerint az osztrák császári párnak Párisban teendő vizontlátogatása október elejére volna határozva, a hol ő Felségeik az angol királynővel is össze fognának jöni. Azon hír, mely szerint Zsófia főherczegnő Ischlből ide érkezett volna, téves. A reggeli órákban a két császárné sz.-Péter egyházát látogatta meg, délután Napoleon császár a muzeumot szemlélte meg. Ebéd után Hellbrunn várba rándulnak ki, este pedig szini előadás fog tartatni. A francia császári pár elutazta után — mi pénteken történik — császárné ő Felsége Zürichbe nővére látogatására, császár ő Felsége pedig Ischlbe utazik.

— A „Presse” bukuresti levelezője szerint a Bretiano miniszterium visszalépését azon körülmény okozta, hogy a francia kabinet — mint már egyszer említettett — Hohenzollern Antal herczeg, a fejedelem atyja által tudatta ez utóbaival, miszerint állása tarthatlanná válik, ha a Bretiano-miniszteriumot el nem bocsátja. Az „Allg. Ztg.” tudni akarja, hogy Bismark gróf is hasonló értelemben tanúsította befolyását, előzékenységét akarván tanusítani a tuileriák iránt.

— Mint egy brit lap értesül, gr. Potocki Alfréd, gr. Goluchowski s több tekintélyes lengyel a császári udvarhoz meghívtattak. Más részről jelentik, hogy Czartoryski hg is Salzburgban tartózkodik, s hogy a lengyelek közt az utóbbi napokban rendkívüli mozgalom vétetett észre.

— Párisból írják: Hire jár, hogy a salzburgi összejövétel után Metternich herczeg osztrák külügyminiszterre fog kinevezettni. (Megerősítésre váró hír, mely alig fog valósulni.)

— Páris, aug. 20. Több lap közli, hogy a helyzet komoly Spanyolországban. Az „Époque” jelenti: Az elfogottak közt van Madoc, volt miniszter. Ugyane lap azt mondja, hogy egész Spanyolországban kihirdetett az ostromállapot.

Gabonaár Kolozsvárt aug. 22-én 1867.

(Alsó a. mérő, középár.)

Tisztabúza 3 frt 64 kr. Elegybúza 2 frt 86 kr. Rozs 2 frt 10 kr. Árpa 1 frt 34 kr. Zab 1 frt 14 kr. Törökűbúza 2 frt 46 kr. Pityóka — frt 76 kr. Marhalús fontja belváros 14, külvárosban 13 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Aug. 21-kén: 5% Metaliques 100 frt 57.30. 5% Nemzeti kölesön 100 frt 67. — Kamat 59.90. 1860. Kölesön 85.20. Bankrészevény 692. — Hiteletintézi részvény 200 frt 183.20. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 125.10. Ezüst 122.50. Cs. királyi arany 5.96.

Augustus 20-án: Földtehermentesi kötvény Magyarországi 69.25. Erdélyi 63.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

(273) 24/8 (2-12) 1867. Páris. Ezüst érem.

ANDES és FROEBE

Gőz- firniss- lack- festék és mastic-gyára Bécsben,

ajánlja elismert kítőző jószág copal szekér és butor-lackját, bernstein és amar-firnissét, siccati, dörzsölt olaj-festékét és padlázat lackját a legolcsóbb áron.

Nyomdai-festékek, gépek és sajtók számára. Gyár: Simmering 334.

Mastic, általánosan ismert készítmény. Raktár: Bécs, Bäckerstrasse 10.

Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve „a magyar szabadságharcz története, 1848—1849-ben”

czimű munkára az előfizetési felhívás. Ajánljuk a közönség pártfogásába ezen érdekes és korszerű munkát. (278) (1-1)

Előfizetéseket elfogad

Kolozsvárt STEIN JÁNOS könyvkereskedése, a füzetek bérmentett megküldése mellett.

(239) (7-12)

R. DITMAR WIEN

DITMÁR R.

cs. kir. szab. lámpagyárának BÉCSBEN,

mely Európában e nemben a legnagyobb és leghirnevesebb telepítvény, — új árjegyzéke és mintarajzai megjelentek, s kereskedők és kalmárok számára ingyen kaphatók.

Az árak olcsóbbak, mint a bel- és külföld minden más gyártmányaié.

Raktárainban a szállítási díj hozzáadásával ugyanazon ár és feltételek mellett árultatik, mint a gyárban Bécsben.

ÁSPIS SÁMUEL

(Kolozsvárt, bel-tördanteza 11. sz. a kegyesrendiek temploma mellett.)

Ajánlja a tisztelt közönségnek s az ipartűzlet barátainak **thea, rhum-, bor- és liqueur** üzlete mellett a legújabb mód szerint ujonnan felállított

ECZETGYÁRÁT

a közönséges eczetet kivül, mely minden tekintetben felülmúlja az eddig előállítottakat, az ugynevezett

ECZET-ESSENCIÁT és SPIRITUST

is állít elő, melyek közül az elsőnél egy rész vizet, a másodiknál két rész vizet vegyithetni.

Ez eczetek különösen alkalmasok a szállításra, ugyszintén minden nével nevezendő téli besavanyításokra is; szolgálhat végre kítőző jószág bor- és citrom-eczettel.

Mindezekből képes nagyobb és kisebb mennyiségben minden megrendelést a legjutányosabb árakban gyorsan és pontosan teljesíteni; készleteiből mustrával ingyen szolgál.

Ugyancsak feltűrtél eladó egy igen pompás, már használatban volt, de jókarban levő ruganyos

ÜVEGES TÉLI HINTÓ.

(270) 24/8 (2-12)

már 35 év óta a legjobb hitelnek örvendő a jeles tulajdonságai miatt nagyon híres

Fernolendt Ferencz-féle

bécsi- vitriol nélküli csizma fénymaz,

és ezért bel- és külföldön ezen készítmény általánosan elismert jelességéért többben (és ezek közt volt könyvvezetőm, ki magát Fernolendt Ferencz öcsének nevezte) azon megmondatlan eszmére jöttek, hogy magokat idegen tollakkal felékesítve „bécsi fénymaz” néven az enyémhez hasonló vignette alatt egy sokkal rosszabb készítményt terjesztessenek. Azért én

FERNOLENDT ISTVÁN

hirdetem és tudatom, hogy még nagybátyám életében 22 évig vezettém a gyártást, kezelést, és hogy boldogult bátyámnak Fernolendt Ferencznek egyetlen és törvényes örököse én vagyok, és mint ilyen egyedül bírom a „bécsi fénymaz” gyártásának titkát, mely fénymaz nem szárad, hanem jószágá mellett 4 — 5 évig egyenlő lágyan és trisszen megmarad. Ennélfogva intem a nagy érdemi közönséget és t. kereskedő urakat ismételve és különösen, miszerint nem engedjék magokat csalóktól rossz készítménnyel, rászédetni valamint a bőrt rossz vegyületekkel bemázoltatni.

Az én törvényes bejegyzett czégem

ELŐBB Fernolendt Ferencz MOST István

Gyárom van: Bécs, Landstrasse Hauptstrasse Nro 74.

Gyári-raktárom: ézelőtt Grünangergasse Nro 8. most Stadt Schulerstrasse Nro 21.

Bécs, aug. 1. 1867.

FERNOLENDT ISTVÁN.

(277) (1-3)

Haszonbér vagy eladás.

N.-Enyed és Tóvis közt M.-Bélden 30, innen egy órára Kis-Solymoson 27 hold mívelő birtok, belső telkekkel, több évre haszonbérbe ki, vagy „örök áron is eladó.” Értekezhetni M.-Bélden t. Horváth Józseffel személyesen, vagy bérmentett levéllel.

(275) (2-2)

BUTOROK,

házi és konyha eszközök

szabad kézből eladók; belső-farkasutca 54 szám alatt az emeleten.

(269) (3-3)

Haszonbérbe adandó koresoma.

Doboka vármegyében Dobokán az arányosított koresoma haszonvétel folyó évi **september hó 2-dik napján** délelőtti 10 órakor megbízott Boér János ur udvarában Dobokán azon hó 29-dik napjától kezdve több évreke árverés útján haszonbérbe fog adatni. A feltételek iránt nevezett urnál tudomást szerezhetni.

(268) (3-3)

Haszonbéri hirdetés.

Dicső-Szent-Mártonban ns. Kikütlő-megye székhelyén országos s több közlekedési utak központján, egy ujjonnan épült emeletes vendéglőadó, földszinti két lakó szobával, ivóház, konyha, kamara, pinze, padlás és két vendégszoba, az emeleten egy tágas teke szoba, nagyétterem, mely egyszersmind téiben bálház is, és öt vendégszoba, hozzá tartozó koresomárolhási joggal, továbbá 24 lóra istálló és tágas szekérszín, folyó 1867-ik év szeptember hó 29-ik napjától kezdődőleg egy vagy több évreke haszonbérbe kiadó.

Berleni szándékozik értesítettnek, hogy a megkívántató biztosítási összeg (hypotheka) mellett, az évi haszonbér összeg felére, a bérlet kezdetével előre lefizetendő.

Addig is értekezhetni személyesen, vagy bérmentes levél által kereskedő Burnócz János urral

D.-Szent-Mártonban